

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

N V E

Kjølen Vindpark AS
Hafslund Nett AS

Vår dato: 01 MAR 2013
Vår ref.: 201001191-225 ke/jboe
Arkiv: 511
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Jørgen Kocbach Bølling
22 95 98 54 – jboe@nve.no

Kjølen Vindpark AS – Kjølen vindkraftverk med tilhørende nettilknytning i Aremark og Halden kommuner, Østfold fylke – Vedtak om avslag på søknad om konsesjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) vil, i medhold av energiloven av 29.06.1990 nr. 50 og delegering av myndighet fra Olje- og energidepartementet i brev av 07.12.2012, herved avslå konsesjonssøknad av 23.12.2011 fra Kjølen Vindpark AS om å bygge og drive Kjølen vindkraftverk i Aremark kommune, Østfold fylke. Samtidig avslås søknad av 15.01.2012 fra Hafslund Nett AS om å bygge og drive en ca. 20 km lang 132 kV nettilknytning til anlegget.

Årsmiddelvind i planområdet er beregnet til 6,7 – 6,9 m/s i vindturbinenes navhøyde. Vindkraftverkets samlede investeringskostnad er beregnet til 1,63 mrd. kroner. Etter NVEs vurdering kan Kjølen vindkraftverk være realiserbart i det norsk-svenske elsertifikatmarkedet. Når tiltakets miljøvirkninger i vid forstand tas med i betraktningen vil imidlertid ulempene etter NVEs vurdering være overveiende sammenlignet med fordelene for samfunnet. NVE har i denne saken vektlagt tiltakets virkninger for det sammenhengende naturområdet Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella, og virkninger for naturmangfold. Realisering av tiltaket kan etter NVEs vurdering få betydning for den regionale/ nasjonale bestandsutviklingen for blant annet nattravn, jf. naturmangfoldloven §§ 5 og 9. NVE har også vektlagt at en eventuell realisering av tiltaket ville ha medført en vesentlig reduksjon av Østfolds gjenværende INON.

NVE viser til at det omsøkte vindkraftprosjektet hverken har kommunal eller regional tilslutning. Aremark kommune har i løpet av NVEs saksbehandling behandlet søknaden i kommunestyret ved to anledninger. Ved første behandling i kommunestyret fikk tiltaket tilslutning med ni mot åtte stemmer. Flere kommunestyrerepresentanter brakte dette vedtaket inn til Fylkesmannen for lovlighetskontroll. Fylkesmannen fant etter en konkret vurdering at en kommunestyrerepresentant var inhabil, og vedtaket ble derved kjent ugyldig. Fylkesmannens vedtak ble senere innklaget til Sivilombudsmannen, som ikke fant vesentlige feil eller mangler ved Fylkesmannens vedtak. Kommunestyret behandlet saken på nytt 13.12.2012. Her gikk kommunestyret mot konsesjon til tiltaket med ti mot syv stemmer. Fylkeskommunen har anbefalt

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

at det meddeles konsesjon til tiltaket, men planområdet er i regional plan påpekt som et område som er uegnet for vindkraftproduksjon.

Søknader og beskrivelse av tiltaket

Kjølen Vindpark AS søkte 23.12.2011 om konsesjon for et vindkraftverk i Vestfjella i Aremark kommune, Østfold fylke. De søkte om en utbygging med en samlet installert effekt på inntil 130 MW og en beregnet årlig energiproduksjon på i overkant av 420 GWh. Avhengig av hvilke vindturbiner som er tilgjengelige på markedet ved utbyggingstidspunktet vil nominell effekt for hver vindturbin være mellom 2 og 5 MW. Konsekvensutredningen tar utgangspunkt i to alternative løsninger, begge med 54 vindturbiner med en nominell effekt på 2,4 MW.

Det omsøkte planområdet har en utstrekning på ca 20 km². Vindturbinene vil ha en høyde til nav på 120 m. Adkomstveien til planområdet er søkt med innførsel fra Skollenborg. Det er planlagt et internt veinett for adkomst til hver enkelt vindturbin på 32 km. I tillegg skal 10 km eksisterende veier oppgraderes. Vindturbinene er tenkt transportert i deler fra Halden skipshavn via RV 22, RV 21 og FV 861 frem til vindkraftverket.

Hafslund Nett AS søkte i brev av 15.01.2012 om konsesjon for en ny 132 kV kraftledning mellom Kjølen vindkraftverk i Aremark kommune og Halden transformatorstasjon i Halden kommune. I tillegg til kraftledningen omfatter søknaden blant annet en 132/48 kV transformatorstasjon med nødvendig høyspentanlegg inne på Halden transformatorstasjon.

Både Kjølen Vindpark AS og Hafslund Nett AS skriver at de har som mål å inngå minnelige avtaler med alle berørte grunneiere. For det tilfellet at det ikke lar seg gjøre å komme frem til minnelige avtaler med alle berørte grunneiere og rettighetshavere søkes det om ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova § 2 pkt. 19. De søkte også om forhåndstiltredelse, jf. oreigningslova § 25.

NVEs behandling av Kjølen vindkraftverk

NVE mottok melding om planlegging av Kjølen vindkraftverk med tilhørende nettilknytning 03.03.2010. Meldingen var utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning. Meldingen ble sendt på høring til berørte interesser i brev av 25.05.2010, og NVE arrangerte møte med lokale og regionale myndigheter og offentlig møter i Aremark og Halden 09.06.2010 og 10.06.2010. Et utkast til utredningsprogram ble forelagt Miljøverndepartementet og fastsatt 06.01.2011. Behandlingen av meldingen for vindkraftverket er beskrevet i NVEs notat *Bakgrunn for KU-program* av 21.12.2010.

NVE mottok konsesjonssøknad med konsekvensutredning for Kjølen vindkraftverk fra Kjølen Vindpark AS 23.12.2011 og konsesjonssøknad med konsekvensutredning for nettilknytning fra Kjølen vindkraftverk til Halden transformatorstasjon 15.01.2012. Dokumentene ble sendt på felles offentlig høring 18.01.2012 med fastsatt høringsfrist til 12.04.2012. Halden og Aremark kommuner og Østfold fylkeskommune ble senere gitt utvidet frist for uttalelse. Den offentlige høringen av konsesjonssøknadene med konsekvensutredninger ble kunngjort i Halden Arbeiderblad, Smaalenes Avis og Norsk lysingsblad.

I forbindelse med den offentlige høringen av konsesjonssøknadene med konsekvensutredninger arrangerte NVE informasjonsmøte for kommunale og regionale myndigheter 09.02.2012. Det ble også arrangert et folkemøte samme dag, begge møter i Idrettshallen i Aremark. På folkemøtet deltok i overkant av 350 personer.

Fylkesmannen i Østfold har fremmet innsigelse mot det omsøkte tiltaket. NVE avholdt innsigelsesmøte 16.11.2012. Fylkesmannen opprettholdt sin innsigelse.

NVE har befart området i forbindelse med behandlingen av prosjektet. På befaringen 30.10.2012 deltok representanter for utbygger, motstandere og tilhengere av prosjektet, og representanter fra kommunen.

Krav om tilleggsinformasjon

NVE har i behandlingen av søknadene bedt om tilleggsinformasjon om flere forhold. NVE ba i brev av 02.12.2011 om at det ble utredet et kabelalternativ for nettilknytningen for en strekning på tre km inn til Halden transformatorstasjon. Dette kravet ble fastsatt som følge av at Halden kommune påpekte at Statnett SF, som prosjekterer ny overføringslinje til Sverige, har meldt et kabelalternativ fra området Klepper til et punkt nordvest for Femsjøen. Dette er i det samme området som Kjølens vindkraftverks nettilknytning planlegges fremført. Hafslund Nett AS har på dette grunnlag i sin søknad om nettilknytning vurdert et kablingsalternativ på et lengre strekk frem til Halden transformatorstasjon. Dette nettilknytningsalternativet er imidlertid ikke omsøkt grunnet vesentlige merkostnader sammenlignet med de omsøkte alternativene. NVE ba i e-post av 18.06.2012 til Kjølens Vindpark AS om nye visualiseringer av vindkraftverket og en kortfattet redegjørelse for naturtyper, vegetasjon og arter ved Abortjernåsen. Kjølens Vindpark AS la frem tilleggsopplysningene i e-poster av 01 og 02.11.2012.

Aremark kommunes behandling av Kjølens vindkraftverk

Aremark kommune har avgitt to høringsuttalelser til søknaden om Kjølens vindkraftverk. Kommunen har gjennomført en folkeavstemning med 53.9 % for tiltaket. På dette grunnlag ble det 25.06.2012 fremlagt en høringsuttalelse der kommunen anbefaler at det meddeles konsesjon. Kommunens avgjørelse var et resultat av en avstemning med ni mot åtte representanter for prosjektet. I kommunens vedtak forutsettes det at innholdet i en juridisk bindende avtale mellom kommune og tiltakshaver blir fulgt, ved en eventuell realisering av prosjektet. Avtalen skal blant annet sikre lokal næringsaktivitet i Aremark kommune.

Den 02.07.2012 fremsatte tre kommunestyrerepresentanter i Aremark en lovlighetsklage på kommunens opprinnelige vedtak om Kjølens vindkraftverk. Lovlighetsklagen var basert på at tre kommunestyrerepresentanter var hevdet å være inhabile i saken. Aremark kommune behandlet lovlighetsklagen i møte av 20.09.2012. Kommunen tok ikke lovlighetsklagen til følge, og oversendte saken til endelig behandling hos Fylkesmannen i brev av 01.10.2012. Fylkesmannen i Østfold har i vedtak av 09.11.2012, om lovlighetskontroll av kommunens opprinnelige vedtak, funnet kommunens opprinnelige høringsuttalelse ugyldig på grunn av at en av kommunens representanter var inhabil i det vedtaket som ble lagt til grunn for denne uttalelsen.

Etter lovlighetskontrollen behandlet Aremark kommune saken på nytt. I kommunestyremøte av 13.12.2012 ble det med ti mot syv stemmer bestemt at kommunen var negativ til tiltaket. Dette ble lagt til grunn for kommunens endelige høringsuttalelse, oversendt NVE i brev av 21.12.2012. I denne høringsuttalelsen går kommunen mot at det meddeles konsesjon til Kjølens vindkraftverk.

Tiltakshaver Kjølens Vindpark AS klaget Fylkesmannens vedtak inn for Sivilombudsmannen, men Sivilombudsmannen fant ikke alvorlige feil og mangler ved Fylkesmannens vedtak. Sivilombudsmannen har derfor ikke tatt stilling til inhabilitetsspørsmålet, og ikke bedt Fylkesmannen i Østfold om å vurdere saken på nytt.

Etter kommunens endelige vedtak av 13.12.2012 har NVE mottatt flere brev der både motstandere og tilhengere i saken tilkjennegjør sitt syn på den kommunale prosessen i saken. Blant annet skriver representanter fra Aremark Senterparti, Aremark Kristelig Folkeparti og Aremark Høyre i brev av 29.01.2013 at kommunens vedtak er i strid med partienes vurdering av saken. De fremhever inhabilitetssiden av saken, og påpeker at flere vararepresentanter valgte å stemme i strid med partienes enighet i saken. Det anføres også at mye av den påståtte striden i saken knyttes til aktiviteter fra folk

som ikke bor i Aremark kommune. Videre påpekes også folkeavstemningen, med 54 % for tiltaket. På dette grunnlag bes NVE meddele konsesjon til Kjølen vindkraftverk.

Innkommne merknader

NVE har mottatt 52 høringsuttalelser innen fastsatte frister i saken. NVE har også etter fristen mottatt en rekke innspill og vurderinger. NVE vil i de følgende kort gjengi hovedtrekkene i de innkomne høringsuttalelsene.

Kjølen vindkraftverk berører Aremark kommune og Halden kommune. Vindkraftverket er også lokalisert nær Rakkestad kommune. Aremark kommune har i sin endelige uttalelse bedt om at det ikke meddeles konsesjon. Halden kommune mener at konsesjonsbehandlingen av Kjølen vindkraftverk må være i tråd med regional plan for vindkraft, som på høringstidspunkt for søknadene om vindkraftverket var på høring. Rakkestad kommune påpeker at et område nær vindkraftverket er satt av til stille område i gjeldende kommuneplan.

Fylkestinget i Østfold anbefaler at det meddeles konsesjon til Kjølen vindkraftverk. Parallelt med behandlingen av søknaden om konsesjon har fylket utarbeidet en regional plan for vindkraft i Østfold. Den regionale planen forholder seg ikke til Kjølen vindkraftverk, som er omsøkt før planen ble vedtatt. Det området der Kjølen vindkraftverk er lokalisert er imidlertid påpekt som uegnet for etablering av vindkraftproduksjon. Dette begrunnes med verdier knyttet til området som siste store sammenhengende grønnstruktur gjennom fylket. Fylkesmannen i Østfold skriver at konfliktene med miljøverdier i området er så store at lokaliseringen er i strid med regjeringens mål for miljøvennlig utbygging av vindkraft. Videre finner de det uheldig hvis energimyndighetene gir tillatelser i et område som til nå har vært skjermet mot annen utbygging. Med henvisning til et langvarig arbeid på fylkesnivå plasseres tiltaket inn i fylkets villmarksnatur, som del av strekket; Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella. Tiltaket påpekes å være i strid med den regionale planen for vindkraft, gjeldende kommuneplaner i de berørte kommunene og flere regionale planer. Vindkraftverket hevdes også å komme i konflikt med det nasjonale målet om å bevare gjenværende INON, særlig i regioner med få slike arealer.

I andre høringsuttalelser fremheves både fordeler og ulemper ved prosjektet. I det følgende gjengis hovedpunktene i innkomne merknader tematisk;

Kritiske merknader

- Tiltakets lokalisering fragmenterer fylkets siste store villmarksområde, og fratrar befolkningen i Østfold fylke mulighetene for å kunne oppleve kortreist friluftsliv av typen flere dagers fotturer uten vesentlig påvirkning av annen infrastruktur.
- Tiltaket hevdes å være i strid med flere viktige regionale planer. De viktigste som er nevnt er; Fylkesdelplan for Østfold – Østfold mot 2020, Fylkesdelplan for Østfold – viktige natur- og friluftsområder, Prioriterte viltområder i Østfold, Frilftsplan for Østfold, INON i Østfold, Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag og den regionale planen for vindkraft i Østfold. Tiltaket hevdes også å være i konflikt med regionale planer for Haldenkanalen der det arbeides for regional næringsutvikling.
- Beregning av antall driftstimer og årsproduksjon vurderes å være urealistisk optimistisk. Flere høringsinstanser påpeker at det ikke er utført vindmålinger i det aktuelle området, og flere mener at beregningene av produksjonen som prosjektet baseres på er overestimert. Det sammenlignes med flere eksisterende vindkraftprosjekt i Norge og Sverige.
- Tiltaket hevdes å gi store virkninger for biologisk mangfold og det vil medføre at det siste store INON området i Østfold blir redusert. Størrelse avhenger av definisjonen av tekniske inngrep i

området. Som et minimum vil tiltaket medføre bortfall av 2,8 km² INON. Dette utgjør 8 % av INON i Østfold og 22 % av INON i Aremark.

- Tiltaket vil påvirke Vestfjella naturreservat negativt, og det informeres om at det arbeides for frivillig vern av deler av planområdet og tilstøtende områder. Det fremheves flere rødlistede arter i det aktuelle området, herunder flaggermus, ulv og flere fuglearter. Det er også gjort funn av neoten småsalamander i området.
- Flere lokale bolig- og hytteeiere er imot utbyggingen grunnet visuelle virkninger, verditap, støyvirkninger og virkninger av varsellys.
- Det påpekes også at influensområdet strekker seg inn over svensk side i et område som ikke skal ha vindkraftverk, herunder Stora Le og sjøens nærområde som er av svensk riksinteresse tilknyttet naturverdier og friluftsliv.

Positive merknader

- Tiltaket vil gi både direkte og indirekte økonomiske virkninger lokalt.
- Tiltakets lokalisering vurderes av flere til å være et område der store deler er preget av langvarig hogst, og det stilles kritiske spørsmål til den villmarks kvaliteten som det er hevdet at området innehar.

Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren har gjort en tematisk konfliktvurdering av Kjølen vindkraftverks virkninger for miljø, landskap og kulturminner. Prosjektet er vurdert til kategori D-E. Dette tilsier fra stor til svært stor konflikt. Forsvarsbygg er høringsinstans på vegne av Forsvaret, og har gitt tiltaket kategori A, ingen konflikt med forsvarrets interesser.

NVEs vurdering

NVE viser til at det kommunale vedtaket i saken, oversendt i høringsuttalelse av 21.12.2012 er et lovlig fattet vedtak. NVE er kjent med både resultatet fra folkeavstemning i saken og den prosessen som ligger til grunn for det kommunale vedtaket. NVE viser til at Aremark kommune i sitt endelige vedtak har sagt nei til at det meddeles konsesjon.

Det omsøkte Kjølen vindkraftverk er lokalisert i et tett befolket fylke med underskudd på kraftbalansen. Etablering av ny fornybar energiproduksjon i denne landsdelen vurderes således som positivt. Etablering av produksjon nær forbruk kan styrke forsyningssikkerheten i regionen og bidra til å nå Norges fornybarmål. I tillegg vil tiltaket kunne medføre positive økonomiske virkninger for Aremark kommune.

Flere høringsinstanser mener at Kjølen Vindpark AS sin beregning av driftstider og årsproduksjon er urealistisk optimistisk. Tiltakshaver baserer økonomien i det omsøkte vindkraftverket i Aremark på en driftstid på 3285 brukstimer/år. Til sammenligning vises det blant annet til E.ON Vind Sverige AB sitt vindkraftprosjekt i Marker, et stykke nord for planområdet i Aremark. Det påpekes at dette vindkraftprosjektet har lavere driftstider enn det tiltakshaver har lagt til grunn for Kjølen vindkraftverk. I E.ON Vind Sverige AB sitt prosjekt i Marker er det beregnet fra 2846 til 2930 timer brukstimer/år. Det er ikke målt vind i hverken Marker eller Aremark. Det er derfor usikkerhet knyttet til driftstider på merkeeffekt i de to prosjektene. Det er etter NVEs vurdering ikke grunn til å tro at driftstid på merkeeffekt vil være vesentlig forskjellig for de to omsøkte prosjektene i Aremark og Marker. Årsmiddelvind på Kjølen er beregnet fra 6,7 – 6,9 m/s i navets høyde for de omsøkte vindturbinene. Prosjektets samlede kostnader, inklusiv nettilknytning, er estimert til 1,63 mrd. kroner. Kjølen vindkraftverk kan etter NVEs vurdering være realiserbart i det norsk-svenske elsertifikatmarkedet.

Fylkets størrelse sett i relasjon til befolkningsstørrelse og nærhet til urørt natur av en viss størrelse er et tema som er fremhevet i mange av de innkomne høringsuttalelsene. Samtidig er det mange som peker på at området der tiltaket er planlagt lokalisert ikke er et villmarksområde, men et område som har vært benyttet til skogbruk og hogst i mange år. Tiltaket er i strid med flere eksisterende regionale planer, og det er lokalisert i et område som i regional plan for vindkraft er vurdert som uegnet for vindkraft. De eksisterende regionale planene viser at det i lengre tid har vært en prioritert oppgave på fylkesnivå å holde det aktuelle området skjermet for utbygging av annen infrastruktur. Det aktuelle planområdet, slik det er utformet etter tilpassing til eksisterende verneområder, inneholder etter NVEs vurdering ikke spesielt viktige rekreasjons eller friluftsverdier. Samtidig mener NVE at området er viktig som en del av et større helhetlig naturområde. En eventuell tillatelse til det omsøkte prosjektet vil fragmentere naturområdet Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella. Dette er et av de siste sammenhengende naturområdene i Østfold. NVE mener at dette er en virkning som må tillegges vekt i vurderingen av søknaden.

Basert på konsekvensutredningene og eksisterende kunnskap om naturmangfold, jf. krav om kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8, mener NVE at tiltaket vil kunne få betydning for den regionale/ nasjonale bestandsutviklingen for truede og sårbare arter, jf. forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5. Det er i følge utredningen registrert 22 rødlistede fuglearter i Vestfjella. Totalt sett vurderes planområdet i utredningene til å ha stor verdi med tanke på naturmangfold. Dette knyttes hovedsakelig til de tre gammelskogområdene på Tillerås, Lauvliene, og Snupperås. For planområdet er det i utredningen gitt en beskrivelse av én fugleart som er klassifisert som truet (EN), åtte som sårbare (VU) og 13 som nær truet (NT). NVE vil i denne sammenheng nevne arten nattravn, som har status sårbar på norsk rødliste for arter 2010. Det er utført en grundig feltkartlegging i denne saken, og det er funnet et betydelig antall nattravn i og rundt planområdet. Slik NVE ser det er det usikkerhet knyttet til virkningene ved en etablering av vindkraft i det aktuelle området for denne arten. Dette medfører usikkerhet om tiltaket vil være i strid med målsettingene i naturmangfoldloven § 5. Føre-varprinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, gjelder håndtering av usikkerhet om miljøvirkninger i forvaltningsvedtak. Usikkerhet om virkninger for nattravn medfører at føre-varprinsippet vektlegges i denne saken.

Tiltaket vil gi en reduksjon av både Aremark kommunes og Østfold fylkes INON i skog. Blant annet på grunn av eksisterende damanlegg i planområdet, er det uenighet blant høringsinstansene om hvor stor den faktiske reduksjonen av INON vil bli. NVE legger til grunn at reduksjonen av INON vil utgjøre en vesentlig del av fylkets samlede INON og vektlegger dette.

Konklusjon

NVE avslår, i medhold av energiloven av 29.06.1990 nr. 50 og delegering av myndighet fra Olje- og energidepartementet i brev av 7.12.2012, søknaden fra Kjølen vindpark AS om å bygge og drive Kjølen vindkraftverk med tilhørende infrastruktur i Aremark og Halden kommuner, Østfold fylke. Samtidig avslås søknad om tilhørende nettilknytning av anlegget omsøkt 15.01.2012 av Hafslund Nett AS.

Kjølen vindkraftverk kan etter NVEs vurdering være et økonomisk gjennomførbart vindkraftprosjekt, men når miljøvirkninger i vid forstand tas med i betraktningen vil ulempene etter NVEs vurdering overgå fordelene ved prosjektet. NVE har i denne saken vektlagt tiltakets virkninger for det sammenhengende naturområdet Ankerfjella, Vestfjella, Trømborgfjella og Rødnesfjella, virkninger for naturmangfoldet og forvaltningsmål for arter, og en reduksjon av INON i Aremark kommune og Østfold fylke. Etter en samlet vurdering har NVE kommet til at Kjølen vindkraftverk ikke kan meddeles konsesjon.

NVE viser til at det omsøkte vindkraftprosjektet ikke har kommunal eller regional tilslutning. Kommunen har i løpet av prosessen med vindkraftverket endret sin innstilling fra ja til nei etter at

Fylkesmannen har funnet en kommunestyrerepresentant innhabil. Fylkesmannens håndtering av saken er innklaget til Sivilombudsmannen, men de har ikke funnet vesentlige feil eller mangler i Fylkesmannen vedtak. Fylkeskommunen har anbefalt at det meddeles konsesjon til tiltaket, men planområdet er i regional plan påpekt som et område som er uegnet for vindkraftproduksjon.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Per Sanderud
vassdrags- og energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Kopi:

Aremark kommune
Halden kommune
Rakkestad kommune
Marker kommune

Årjungs kommun
Lensstyrelsen i Varmland
Dals-Ed kommun
Västra Götalands län

Fylkesmannen i Østfold
Østfold fylkeskommune
Direktorat for naturforvaltning
Interesseorganisasjonen Mer Villmark Nå (IMVN)

Orienteringsinstanser: Olje- og energidepartementet
Miljøverndepartementet
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – region Øst-Norge
Enova SF
Norsk institutt for by- og regionsforskning